

Planovi za izgradnju novih elektrana na gas, gasovoda i terminala za tečni prirodni gas u vrednosti od 3,5 milijardi evra na **Zapadnom Balkanu** primorali bi zemlje regiona da uvoze znatno više gasa nego u prošlosti i odložili zaokret ka čistoj, domaćoj energiji.

Ovo su zaključci izveštaja koji je danas objavio Globalni energetski monitor u saradnji sa mrežom CEE Bankwatch Network.

Kako se navodi, dodatnih 2.442 megavata planirane gasne infrastrukture dramatično bi produbilo zavisnost o gasu u proizvodnji struje, gotovo trostruko povećavajući sadašnji kapacitet od 779 megavata.

„Relativno **niska** zavisnost o gasu u zemljama Zapadnog Balkana je prednost, a ne nedostatak u današnjem svetu”, kazala je za portal Klima101 Pipa Galop, savetnica za energetiku u jugoistočnoj Evropi u CEE Bankwatch Network-u. „Ako nas prošla godina može nečemu naučiti, to je da je suludo zavisiti od uvoza glavnih energenata, u ovom slučaju [gasa.](#)”

Prema rezultatima izveštaja, u 2021. godini, Srbija, Kosovo*, Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Severna Makedonija potrošili su tek **3,7** milijardi kubnih metara gasa, odnosno 4% potrošnje [Nemačke](#) u istom periodu.

Međutim, predloženo proširenje gasne infrastrukture, koje zagovaraju institucije Evropske unije i Sjedinjenih Američkih Država, izložilo bi region nestabilnosti cena i nestašicama gasa. Tokom prošle godine sa time se suočio veliki deo Evrope.

Kosovo*, Albanija i Crna Gora trenutno nisu povezani sa međunarodnim tržištem gasa te bi nova infrastruktura stvorila potpuno novu zavisnost od ovog energenta.

Kada je reč o [Srbiji](#), Elektroprivreda planira prebacivanje elektrane **Morava**, snage 120 megavata, sa uglja na gas. Originalni projekat u radu je od 1969. Ali postojeća elektrana na uglj trebalo bi da bude ugašena do kraja ove godine. To je jedno od postrojenja u regionu kojima je dozvoljeno da, bez primene mera za smanjenje štetnih emisija, koje proističu iz Direktive Evropske unije za velika ložišta (Large Combustion Plants Directive - LCPD), mogu nesmetano da rade do 20 hiljada sati od 1. januara 2018. do 31. decembra 2023. Zajedno sa predloženim prenosnim gasovodima i onima u izgradnji, investicije u sektoru gasa kod nas, prema izveštaju, iznose 719 miliona evra. Jedina zemlja na Zapadnom Balkanu u kojoj se ulaže više, i to čak 1,4 milijarde evra, je Bosna i Hercegovina.

Istovremeno Međuvladin panel o klimatskim promenama (IPCC) ponovo upozorava da se **globalno zagrevanje** ne može zaustaviti na 1,5 °C ukoliko se nastavi sa razvojem projekata na fosilna goriva.

Stoga planovi vezani za gas na **Zapadnom Balkanu** predstavljaju milijarde evra mrtvog kapitala (neiskoristive imovine).

Novi projekti u sektoru gasa, vredni 3,5 milijardi evra, ugrožavaju energetska tranziciju u Srbiji i regionu

Štaviše, eventualno proširenje gasne infrastrukture u regionu, koji ima značajni potencijal iskoristivosti solarne energije i vetra, predstavlja dodatnu prepreku za pristupanje Evropskoj uniji čije odredbe Ugovora o Energetskoj zajednici zahtevaju usklađivanje zelenih energetske ciljeva sa onima u [Evropskoj uniji](#).

„Zapadni Balkan, umesto milionskih ulaganja u novu gasnu infrastrukturu, mora odlučno krenuti napred sa razvojem solarne energije i [vetra](#), rekonstrukcijom zgrada i toplotnim pumpama”, zaključila je Pipa Galop.

Izvor: [Klima101](#)